

H.Lentemann Scz.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΠΝΙΑΙ.

Τόμος Γ'.

ΑΡΙΘΜ. 21 (69).

Συνδρομή, δερχομένη ἀπό 1. Πανουργίου και 1. Τουλιου ικάστου ζηνού, έξαμινος μόνον
και προπληρωτέα: Πανταχοῦ φράχ. χρ. 10 ή μάρκ. 8.

ΕΤΟΣ Γ'.

τῇ 1/13. Νοεμβρίου 1887.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ.

Ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ κατὰ τὸ ἔτος 1814, κατὰ δὲ τὸ 1821 διεσώθη μετὰ τῶν γονέων εἰς Τεργέστην καὶ ἐν ἔτει 1827 εἰσήχθη εἰς ἐκπαιδευτικόν τι κατάστημα τῆς Γενεύης, ἐνθα παρέμεινε μέχρι τοῦ 1830. Κατόπιν ἐπανῆλθεν εἰς Τεργέστην ὅπως ἀσκηθῆ ἐις τὸ ἐμπόριον κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ πατρός, ἀλλ' ἀποβιώσαντος τούτου ἐν ἔτει 1832, μετὰ ἐν ἔτος μετέβη εἰς Μόναχον, ὅπου ἐδέησε νὰ μποστῇ γυμνασιακὰς ἔξετάσεις διὰ γὰ γείνη δεκτὸς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Τοῦ γυμνασικοῦ του Ἀπολυτήριου εἶνε ὑπογεγραμμένον καὶ ὑπὸ τοῦ Döllinger ὡς βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου.

Μέχρι τοῦ 1835 ἡκολούθησεν ἐν Μονάχῳ τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα, ἐκτοτε δὲ ἐν Βερολίνῳ ταῦτα καὶ τὰ νομικά. Ἐν ἔτει 1837 ἐπὶ ἔξαμηνίαν εἰς μόνα τὰ νομικὰ περιορισθεὶς ἔλαβε τὸ διδακτορικόν δίπλωμα ἐν Χάϊδελβέργῃ. Ἄνευ ἀναβολῆς κατήλθεν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἡ μῆτηρ ἔμενε μόνη, ἀποδιανούσης τῆς θυγατρὸς ἐν Ναυπλίῳ, καὶ μετὰ ἐν ἔτος ὡς Ὑψηλητῆς τοῦ ἀρτιστάτου Πανεπιστημίου παρέδωκε Φυσικὸν Δίκαιον, λαβὼν συνάμα καὶ τὴν ἄδειαν τοῦ δικηγορεῖν.

Μετὰ τὴν διακοπὴν τῶν παραδόσεων τούτων ἐπεχείρησε τὴν ἔρμηνείαν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου

ΚΛΕΙΩ. ΤΟΜΟΣ Γ'.

ἐν ἔτει 1842 ὡς ὑφηγητής, κατὰ δὲ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1843 διωρίσθη Ἐπίτιμος Καθηγητὴς τοῦ αὐτοῦ Δικαίου, ἀντὶ τοῦ Χερτσόγη, ἀπολυθέντος λόγῳ τῆς ξενηλακίας τῶν Βαυαρῶν. Ἄλλ' ἐν ἔτει 1845 ἀπελύθη τῆς Καθηγεσίας τὴν προτεραίαν τῆς ἐκλογῆς βουλευτοῦ ὑπὸ τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τοῦ Νέγρη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Κωλέττη.

Ἐν ἔτει 1851 διωρίσθη Ἀντειςαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου μέχρι τοῦ 1854, ὅτε ἀνετέθη αὐτῷ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης ἐν τῷ λεγομένῳ Ὑπουργεῖῳ τῆς Κατοχῆς. Μετὰ τρεῖς μῆνας παρηγήθη διορισθεὶς Ἐπίτιμος Καθηγητὴς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Κατὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1862 ἐξελέχθη πληρεξούσιος Ἀθηνῶν ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει καὶ ἔταξεν ἑαυτὸν μετὰ τῶν λεγομένων Ἐκλεκτικῶν ἀποφυγῶν ἐπιμελῶς τὰ ἀκρα τῶν Πεδινῶν καὶ Ὁρεινῶν.

Κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1863, μετὰ τὴν ἐμφύλιον ρῆξιν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐξελέχθη Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, διατελέσας τοιοῦτος μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ Βασιλέως Γεωργίου. Καὶ πάλιν ἐπὶ Γεωργίου διετέλεσε τοιοῦτος ἐν ἔτει 1864.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἀποτυχών ἐν ταῖς βουλευτικᾶς ἐκλογαῖς τοῦ

41

ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ.

1865 ἀφιερώθη εἰς τὴν πανεπιστημιακὴν παράδοσιν μετερχόμενος ἄμα καὶ τὸν δικηγόρον. Ἐκτὸτε ἐπανέλαβε καὶ συνεπλήρωσε τὴν ἔκδοσιν τοῦ „Συστήματος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου“ καθὰ ἐν Ἐλλάδι πολιτεύεται ἐν συνδυασμῷ πρὸς τοὺς νεωτέρους νόμους“ εἰς 5 τόμους.

Ἐν ἔτει 1879 χηρεύσας ἐξήτησε περισπασμὸν ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἐκλογαῖς καὶ ἐξελέγη βουλευτὴς Ἀθηνῶν ὡς καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς, ἄμα τῇ προσαρτήσει τῆς Θεσσαλίας, ἐν ἔτει 1882, ὅτε ἐν τῷ ὑπουργεῖῳ Τρικούπη ἀνεδέχθη τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. Ἀλλὰ μετὰ ἐν ἔτος καὶ πλέον παρητήθη διαφωνήσας ὡς πρὸς τὰς βάσεις τοῦ οἰκονόμικοῦ συστήματος.

Κατὰ τὴν ἑπομένην σύνοδον 1883—84 ἀνετέμη αὐτῷ ἡ Προεδρεία τῆς Βουλῆς ὡς καὶ κατὰ τὴν ἑπομένην 1885—86. Γενομένης διαλύσεως ἀπέτυχεν ἐν τῇ ἐκλογικῇ πάλῃ Ἀθηνῶν, κατὰ δὲ τὸν Μάιον τοῦ 1885 ἐξελέγη Ὑποδιοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ἀντὶ τοῦ αἴφνης ἀποθανόντος Εὐθυμίου Κεχαγιᾶ.

Πλὴν τοῦ „Συστήματος τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου“ ἐδημο-

σίευσε: „Φιλολογικὸν σχεδίασμα περὶ τῶν Συλλογῶν τῶν Κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας“ μεταφράσας ἐκ τοῦ λατινικοῦ τοῦ Βεινέρου (1840). — „Οἱ τρεῖς Ἱερατικοὶ βαθμοὶ τῆς Ἐκκλησίας“ (1841). — „Ἡ ἐξάντλησις τῶν κομμάτων“ (1842). — „Μελέται καὶ Λόγοι“ (1882), ἔνθα ἴδιως: „Περὶ τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ Συνόδου“. — „Περὶ τῆς Δουλοπαροικίας παρὰ Ρωμαίοις καὶ Βυζαντινοῖς“. — „Περὶ τοῦ Τυπικοῦ τῆς Βυζαντινῆς Αὐλῆς“. — „Περὶ τῆς Στάσεως τοῦ Νίκα“. Ἐγραψε δὲ καὶ ἀπαραμίλλον ἑλληνικὴν ἡθογραφίκην, τὸν „Θάνον Βλέκαν“, ἐν τῷ Πανδώρᾳ τῷ 1855 δημοσιεύεισαν.

Ἄν μετὰ τὴν παράθεσιν τῶν ἔηρῶν τούτων, ἀλλὰ καὶ ἐπηκριβωμένων περὶ τοῦ σεβαστοῦ ὄνδρὸς βιογραφικῶν σημειώσεων ἥθελε φανῆ ἀπαραίτητος ἡ τούλαχιστον πρέπων καὶ σύντομος αὐτοῦ χαρακτηρισμός, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι δύσκολον προκειμένου περὶ τοῦ Παύλου Καλλιγᾶ, διότι περὶ αὐτοῦ καὶ μόνου ἀρκεῖ νὰ λεχθῇ, καὶ λέγεται, ἀρχαῖκῷ τῷ τρόπῳ: εἶνε Ἐξοχήτης.

* *

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΡΑΜΑΤΑ.

(τέλος.)

Ὑφίσταται ἄρα μεταξὺ τῶν δύο τούτων δραμάτων χάσμα μπέρχιλιετές, λίαν δ' εὐφρόσυνον τυγχάνει ὅτι τὴν πλήρωσιν τοῦ χάσματος τούτου ἀνέλαβεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλέξανδρου Κ^ο Κλέων Ῥαγκαβής, διστις βαίνων ἐπὶ τὰ ἔγκη τοῦ πατρὸς κατέλαβεν ἥδη ἐπίζηλον θέσιν ἐν τε τῇ διπλωματίᾳ καὶ τῇ ποιήσει καὶ τῇ λοιπῇ ποικίλῃ παιδείᾳ. Ἀλλως τε κληρονομικὴ τυγχάνει ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ταύτη ἡ τῶν Πιερίδων λατρεία, καθόσον καὶ ὁ Πάππος τοῦ Κλέωνος Ἰάκωβος Ῥίζος ὁ Ῥαγκαβής κατέλαβεν ἔντιμον ἐν τῇ ἴστορίᾳ τῆς φιλολογίας θέσιν διὰ τε τὰς παρ' αὐτοῦ ἐκπονηθείσας μεταφράσεις τῶν ἀριστουργημάτων τῆς Γαλατικῆς σκηνῆς καὶ διὰ τὴν τελεσφόρον αὐτοῦ ἐπήρειαν πρὸς διάπλασιν τῆς νεωτέρας γλώσσης. Δι' ὃ καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐποιψιν δεδικιασιογνημένων φαίνεται τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ ἀφιέρωσεν αὐτῷ ὁ πρώτος αὐτοῦ ἐξάδελφος καὶ μουσοτραφῆς ἐπίσης Ἰάκωβος Ῥίζος ὁ Νερουλός:*)

Ο Ῥίζος ὁ Ἰάκωβος μετέφρασε Ῥακίνον,

Αὐτὸν ἐκεῖνος, ἡ αὐτὸς μετέφρασεν ἐκεῖνον;

ὅπερ Γερμανιστὴ μεθεμηνεύσμενον ἔχει ὡς ἔξης:

So schön hat Rizo Rangawis den Racine übertragen,

Dass, wessen Werk das Original, man wüßt' es kaum zu sagen.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπεταί ὅτι ἡ ἐν λόγῳ οἰκογένεια μπέρξεν, οὕτως εἰπεῖν, διαρκῶς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων, καθ' ὃσον τὰ ἐν λόγῳ πρόσφατα δράματα εἰσὶν ἔργα, ὡς ἥδη ἐρρήθη τοῦ "υἱώνοι" ἐκείνου, ἐν ἀπαντῶμεν ἐν τοῖς πρώτοις ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς ἀναβιούσης Ἐλληνικῆς φιλολογίας. Ὁ Κλέων Ῥαγκαβής ἀνεδείχθη κατ' ἀρχὰς ὡς λυρικὸς ποιητὴς ἀναπολοῦμεν δὲ ἴδιως περιπαθεστάτην σύνθεσιν, ἐν τῇ διαρκείᾳ τὴν φυχὴν προσφάτως θανόντος, ἥτις ἐπισκέπτεται καὶ αἴθινος πρύφα τοὺς οἰκεῖους αὐτῆς, καὶ πείθεται οὕτω μετ' ἀφάσιος ὅδύνης περὶ τῆς ταχύτητος μεδ' ἥς ἐξαλείφεται ἡ μνήμη τῶν μεταστάντων. (Ἡ παλινοστοῦσα ψυχή.) Σημειωτέον δὲ ὅτι ἐὰν ὁ Ἀλέξανδρος Ῥαγκαβής τυγχάνῃ ὀπαδός τῆς

καθαρευούσης, καὶ προσπελάζῃ ὃσον ἔνεστι πρὸς τὴν ἀρχαίαν, οὕτως ὡστε πολλὰ λέξεις, ὡς φερ' εἰπεῖν ἡ ἐκ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων τοσοῦτον συνήθης καταστᾶσα παλληκάρι, οὐδόλως εὑρηνται ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὡδεῖ ἔτι περιτέρω τὴν τάσιν ταύτην. Ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας, καὶ πεπεισμένος ὅτι ἡ νέα διάλεκτος βαίνει ἀπαύστως πρὸς αὐτὴν ἀνυψομένη, εὑρίσκει οὐχ ἥττον ὑπὲρ τὸ δέον βραδεῖαν τὴν ἀφομοίωσιν ταύτην, καὶ πιστεύει ὅτι δύναται νὰ προτρέψῃ τοῦ χρόνου ἐν τοῖς ποιητικοῖς αὐτοῦ ἔργοις. Οὕτω δὲ μεταχειρίζεται φράσεις καὶ τύπους, οἵτινες εἰσὶ μὲν δρθότατοι γραμματικῶς, ἀλλὰ παρὰ τινῶν κριτικῶν θεωροῦνται ὡς ἀνακόπτοντές πως τὸν εὔρυθμον ῥίον τοῦ ὕφους αὐτοῦ, καθ' ὃ μήπω κυρωθέντες ὑπὸ τῆς κοινῆς χρήσεως.

Ολοσχερως ἐν τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ γλώσση ἐγράφη. Ἡ Θεοδώρα, ἡν κατὰ περίεργον συγκυρίαν ἐδημοσίευσεν δὲ τῆς Ἐλληνης ποιητῆς συγχρόνως σχεδὸν μετὰ τοῦ ὄμωνύμου δράματος τοῦ Σαρδοῦ. Ἀλλ' ἐν τῷ Ἡρακλείῳ, περὶ οὗ δὲ λόγος ὡδεῖ, ἐπῆλθε μεταβολή τις, καὶ ὡς πρότυπον ἔχρησιμευσεν δὲ Σαιξπῆρος, ἡ δύπις μεταχειρισθῶν ὡς δεύτερον ὅρον τῆς παραβολῆς προκάτοχον. Ἐλληνα συγγραφέα, ὁ Βερναρδάκης. Τὰ κυριώτερα, δηλονότι, πρόσωπα ὄμιλοισιν εἰς στίχους, λαμβικούς τριμέτρους ἐννοεῖται, καὶ σχεδὸν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν. τὰ δὲ δευτερεύοντα εἰς πεζὸν λόγον καὶ εἰς τὴν συνήθη διάλεκτον, ἡ μᾶλλον εἰς διαφόρους διαλέκτους.

Τὸ θέμα τῆς τραγῳδίας τυγχάνει ἥδη αὐτὸς καθ' έαυτὸν ἐπὶ ἀκρον ἐπαγωγόν. Ἡ ἐποχὴ τοῦ περιφανοῦς Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου ἀποτελεῖ ζειδωρον ὄστιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνήθης τοσοῦτον αὐχμηράς καὶ ἀτερποῦς Βυζαντινῆς ἴστορίας. Μετὰ πόσης δὲ ἐπιμελείας καὶ βαθείας ἐπιγνώσεως ἐμελέτησεν δὲ ποιητὴς πάντα τ' ἀφορῶντα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καταδείκνυται ἥδη ὑπὸ τῶν σημειώσεων, αἵτινες ἀναφέρουσι πάσας τὰς πηγὰς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας, δόλοσχερῶς διαφωτίζουσαι τὸ ὑποκείμενον θέμα. Καθίσταται δὲ δῆλον ὅτι διοιητὴς τὴν φορὰν ταχύτην ἐπεδίωξε τὴν συγγραφὴν οὐ

*) Eine Griechische Tragödie. Magazin Nr. 7, 1887.